

ТЕМИ ОТ МЕДИИТЕ

03.09.2013 г.

Асоциация на индустриалния капитал в България в медиите

[Вестник Класа](#)

✓ Близко 6 млрд. лева са похарчени обществени поръчки през 2012-та

За близо 6 млрд. лв. се оценяват извършените през миналата година обществени поръчки. Това обясни Ивелин Желязков, юридически консултант и директор "Тристранно сътрудничество" към Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ), цитиран от ЗеNews. Той допълни, че това е сериозен публичен ресурс, който страната ни трябва да използва ефективно, без да има съмнения за непрозрачност при търговете. Според данните на АИКБ около 9% от brutния вътрешен продукт на страната е от обществените поръчки.

Според него подготвяните в момента промени в Закона за обществените поръчки (ЗОП) би трябвало да облекчат бизнеса при участие в конкурсите. Напоследък основно се спекулира с възможността офшорни компании да участват в поръчките, като те впоследствие да прехвърлят по-голямата част от отговорностите на подизпълнители. Практиката през последните години показва, че при такова прехвърляне обикновено се размива отговорността за изпълнението на поръчката и съответно изпълнението ѝ се забавя. Лоши примери в това отношение са обекти, при които цялата дейност се прехвърля на подизпълнителя, като той е един човек и дори не знае, че на негово име има компания, спечелила поръчка.

Задължително трябва да е разписано много добре в закона каква е офшорната фирма и кои компании стоят зад нея, обясни Желязков. Той допълни, че достъп до обществените поръчки трябва да се дава на всички фирми, стига да се знае добре техния предмет на дейност, управляващи и финансовата им история.

Експертът припомни, че трябва да се даде възможност и на новосъздадените фирми да кандидатстват за поръчки, независимо, че нямат кредитна история или доказан опит в сферата на поръчката. Възможно е създателите на тези фирми, които при строителството например обикновено са консорциуми, да са с богат опит в изпълнението на поръчки. Заради това трябва ясно да се разпише момента със собствеността на фирмата и кой стои зад нея, поясни Желязков. Проектът обаче все пак не е завършен, смятат от бизнеса. Според Желязков на този етап не е уточнено какво се случва ако възложителят не изплати сумата на изпълнителя на проекта. Това води най-често до съдебни спорове, а и не спомага за ограничаване задлъжнялостта. В момента сериозен проблем е, че държавата бави плащания за услуги към фирмите, което създава дупка в бюджетите на компаниите. Те от своя страна, заради неплащането навреме, започват да бавят пари към своите подизпълнители. Всичко накрая завършва с неплащане на заплати на работниците и проблем с изпълнението на проектите.

Важни обществено-икономически и политически теми

[Вестник Капитал daily](#)

✓ Напрегнато облекчение в глобалната икономика

Европейските предприятия са регистрирали силен ръст на активността през август, а Китай се е върнал към увеличаващо се търсене, сочат индексите за поръчките (Purchasing Managers' Index или PMI), отчитани сред мениджърите в производствения сектор. Тези две тенденции от миналия месец засилват перспективата от по-мощно възстановяване на глобалната икономика, което да не разчита единствено на възраждането на САЩ, обяснява агенция Reuters. Във вторник американският Institute for Supply Management ще публикува своя PMI за местните заводи, като според предварителното допитване на Reuters той ще се свие леко от 55.4 през юли до 54 пункта. Данните все пак остават в позитивната зона над 50 пункта и идват в момент, в който пазарите се готвят Федералният резерв да започне да съкращава масштабната си програма за изкупуване на облигации. Въпросният ход сам по себе си е сигнал, че централната банка на най-голямата световна икономика смята, че възстановяването вече е настъпило. Перспективата обаче предизвиква тревога у някои развиващи се страни, обвързали валутата си с долара и най-силно възползвали се от ефекта американските стимули.

Китайската производствена дейност се е разширила за пръв път от четири месеца, сочи комбинираният PMI на банковата група HSBC и Markit. През август този индекс, който се отнася само за частните компании, е достигнал 50.1 пункта, което е рязък скок от 47.7 миналия месец. Резултатите излязоха в понеделник, ден след като беше публикуван официалният индекс на мениджърските поръчки в Китай, отразяващ движението на големите държавни компании. Те имат по-лесен достъп до кредити и съответно са по-способни да се справят със спадове. Техният PMI за август е 51 пункта, което дори надвишава очакванията за 50.6.

Далеч от розовото бъдеще

"Определено се стабилизираме, но това ще бъде недостатъчно за сериозно възстановяване", коментира данните за най-населената държава в света Стивън Грийн, икономист от Standard Chartered. Според системата индекси, надвишаващи 50 пункта, означават растеж, докато тези под 50 бележат свиване.

Облекчението от това, че Китай може би е избегнал рязкото забавяне, обаче се балансира от усещането на инвеститорите, че времената остават трудни. Това се вижда най-вече от големия брой азиатски фабрики, които изпитват затруднения, особено тези в Индия – третата по големина икономика на континента. Правителствените данни сочат, че икономическият ръст на страната в периода април – юни се е забавил до 4.4%, което е най-слабият темп от 2009 г. За това допринася свиването както на минната индустрия, така и на производствения сектор.

Пъстрата картина допълва информацията за Япония, където индустриалната активност е отбелязала ръст за шести пореден месец, и за Южна Корея, чийто PMI се е повишил, но която все пак остава под прага от 50 пункта.

Добри новини и за еврозоната

Силният ръст в броя на поръчките е повишил промишлената активност в еврозоната с най-голям темп от над две години, сочи регионалният PMI за август, съставен от Markit. Индексът е скочил до 51.4 пункта от 50.3 през юли, когато беше първият месец от 2012 г. насам, през който еврозоната отбеляза ръст.

За разлика от всички останали големи икономики сред 17-те, при които производствените показатели са се подобрили, френската се е свила за 18-и пореден месец. Крехкостта на възстановяването се вижда и от признанието на европейските производители, че за 19-и пореден месец са намалили броя на служителите си, като темпът на съкращенията е бил дори по-бърз от този през юли.

"Въпреки че печалбите все още са скромни, компаниите съобщават за най-силното подобрение на бизнес условията от повече от две години, като ръстът в новите поръчки предполага, че тенденцията ще се запази и през септември", коментира главният икономист на Markit Крис Уилямсън.

Възстановяването настъпва със сигурна стъпка в страните от Централна Европа, където германският ръст е последван от този на съседните държави. Полша и Чехия отчитат PMI индекси по-високи от очакваното – съответно 52.6 и 53.9, а при Унгария ръстът е от 49 пункта през месец юли до 51.7 сега.

Въпреки че потреблението в Италия остава слабо, а безработицата – висока, страната също отбелязва ръст на индустриалната си активност (PMI 51.3) за втори пореден месец благодарение на стабилния си износ. Експортът е движещият фактор и на испанското плахо възраждане, като индустрията в иберийската държава регистрира подобрение за пръв път от април 2011 г.

От Гърция новините също са добри – производството в южната ни съседка се е свило с най-малък темп за последните три години и половина, което дава надежди, че най-накрая се вижда светлина в тунела на икономическата криза.

Индексът за мениджърските поръчки, който отразява мнението на около 15% от гръцкия бизнес, се е повишил до 48.7 пункта от 47 през юли.

Вестник Стандарт

✓ Инвестициите с нов шеф

Министърът на икономиката Драгомир Стойнев назначи Светослав Младенов за изпълнителен директор на Българската агенция за инвестиции. Новият шеф е на 39 г., завършил е "Бизнес администрация" във Виенския икономически университет и Университета на Минесота в САЩ. Има над 10 г. опит в сферата на фармацевтичната индустрия и инвестициите.

Вчера премиерът Пламен Орешарски назначи двама нови зам.-министри. Борислав Ангелов ще е заместник в инвестиционното проектиране, а Иван Кръстев - в образованието и науката. Борислав Ангелов е бил шеф на българската служба за търговско-икономически връзки в Брюксел. В последните години е член на Съвета на директорите на "Нитен" АД и на Съвета на директорите на "БКС Витоша" АД. Иван Кръстев бе началник на Главна дирекция "Европейски фондове и международни програми" в Агенцията по заетостта.

✓ Типови договори за обществени поръчки

Типови договори ще бъдат въведени в обществените поръчки. В правилника за прилагане на Закона за обществените поръчки (ЗОП) ще бъде посочено минимално задължително съдържание на договорите, като ще има и препоръчителни образци на самите договори и на приложенията към тях. Това гласят промените в ЗОП, внесени от Министерския съвет в парламента.

Промяната се прави по предложение на бизнеса. Досега често е имало случаи, при които в договора за поръчка не се посочват изисквания за изпълнението, отговорност за неизпълнение, ред за усвояване на банковите гаранции, липсвали са данни за фирмите, които участват в обединението изпълнител и др. По този начин с досегашния закон некоректни фирми биха могли да спечелят поръчка със занижени цени, а след това да не изпълнят ангажимента си.

Голяма част от промените в закона са насочени към това да се даде шанс на малките и средните фирми да кандидатстват за обществени поръчки. Промените бяха изготвени под ръководството на вицепремиера Даниела Бобева след консултации с бизнеса. Част от промените например предвиждат да отпадне изискването за минимален оборот на кандидатите. Възложителят ще има право да поставя изисквания към финансовото състояние на кандидатите, само ако за изпълнението на поръчката е необходим определен ресурс за осигуряване на материали, консумативи, заплати, данъци и осигуровки, гласят промените в закона.

Освен това максималният ресурс, който може да се изисква от кандидатите, няма да надвишава 50% от прогнозната стойност на обществената поръчка.

Това ще даде шанс на малки и новосъздадени фирми да участват в обществените поръчки, гласят мотивите. Малките фирми дори ще могат да набавят изисквания ресурс чрез договори с други компании. Освен това възложителите няма да може да поставят изисквания от кандидатите, които не са пряко свързани с обществената поръчка. Това се прави, тъй като досегашната практика показва, че с цел извършване на измами възложители поставят завишени изисквания към кандидатите или изисквания, които могат да бъдат изпълнени само от конкретна фирма, гласят мотивите на МС. Намаляват се и административните изисквания към бизнеса. Възложителите на обществени поръчки няма да могат да искат от кандидатите документи с информация, която може да бъде намерена по служебен път. Няма да се изисква доказване на обстоятелства, които се съдържат в публични регистри, или на данни, които вече са събрани или създадени от държавен орган, гласят промените.

Искат категории за плажовете

Плажовете могат да бъдат категоризирани, ако се приеме идеята на бизнеса за разделяне на пясъчните ивици според характеристиките им. Концесионерите са предложили промяната на среща с регионалния министър Десислава Терзиева. Стопанисващите ивиците са посочили като причина за високите цени на чадърите и шезлонгите солени държавни такси, които плащат всяка година за временното притежание на плажовете. Вероятно плажовете ще бъдат разделени според типа - градски, курортни и извън населени места, като концесионната такса ще зависи от категорията. При по-малки разходи за стопанисващите фирми естествено би било и цените на чадър и шезлонг да са по-ниски. Целта не е да се разделят ивиците за по-плажеспособни гости и по-малко платежоспособни, а да се гарантира по-добра услуга, обясни Терзиева. Глоби от 130 000 лв. са наложени през този сезон за нарушения на концесионерите, показват предварителните данни от проверките на 91-те отдадени плажа. Сред най-големите проблеми е недостигът на спасители, констатиран на 20 ивици.

Вестник Труд

✓ Минималните прагове за осигуровки с 4% ръст

Близо 4,1% е средният ръст на минималните осигурителни прагове за 2014 г. в 44-те икономически дейности, в които браншовите организации на работодателите и синдикатите са подписали споразумения. Това стана ясно след поредната работна среща между експерти на бизнеса, профсъюзите и социалното министерство.

Ръстът означава, че ще се повишат минималните суми за осигуряване на 1,099 млн. души. В 20 бранша бизнесът и синдикатите са се разбрали да няма увеличение. Сред тях са добивът на въглища, нефт и газ, строителни материали, чакъл, месопреработването, радио и телевизионната дейност.

В други отрасли увеличението е под 1%. След замразяването на осигурителните прагове през последните години на криза в строителството е договорен ръст от 3,2%.

С най-много ще скочат осигуровките за шефове на клиники и на болнични отделения. От 2014 г. те ще се осигуряват върху най-малко 1100 лв., което е с 15,8% повече спрямо тазгодишния праг от 950 лв. В производството на медицински и зъболекарски инструменти най-ниските суми за осигуряване ще се увеличат с 14%. Над 13% е ръстът за медицински сестри, фелдшери, рехабилитатори, акушери и лаборанти.

Двучифрено увеличение ще има и в преработката и консервирането на плодове и зеленчуци. Около 6-8% ще е ръстът в дървопреработването, растениевъдството, производството на мебели, ВиК сектора.

Още не може да се каже колко ще бъдат допълнителните приходи от осигуровки през 2014 г., тъй като праговете не са договорени окончателно, коментира пред "Труд" участник в разговорите. Следващата среща между бизнеса и синдикатите ще е на 10 септември.

От българската търговско-промишлена палата коментираха: "Фактът, че не е постигната договореност за значителен брой икономически дейности е показателен, че механизмът за непрекъснато нарастване на средствата за фондовете на обществено осигуряване е неудачен". Според бизнес организацията нарастването на осигурителният доход "свива дейността на малките и средните предприятия и води до освобождаване на нискоквалифицирани работници".

✓ Драгомир Стойнев: Учениците да учат половин ден, другата половина - на стаж

"През септември ще бъде подписано споразумение между три министерства за връщане на системата, при която учениците учат половин ден, а другата половина имат възможност за стаж. Целта е да се осигурят подготвени кадри за бизнеса", каза в Хасково министърът на икономиката и енергетиката Драгомир Стойнев, цитиран от Нова телевизия. Според думите му делегираните бюджети в образованието трябва да бъдат премахнати.

„Тази система на финансиране трябва да отпадне, защото се злоупотребява с нея. Това важи не само за средното образование, но и за висшето образование. Тъй като колкото повече студенти има, толкова по-добре за един университет и в край сметка българските деца получават една диплома, но за съжаление не получават и знания", смята министърът.

✓ Стойнев започва срещи с бизнеса по места

Министърът на икономиката и енергетиката Драгомир Стойнев започна серия от регионални посещения, в рамките на които ще се среща с представители на бизнеса по места. „Правителството започва активен диалог с българския бизнес, политиките ще се формулират от долу нагоре, а нямат да се спускат, както бе до сега. Предстоят срещи в цялата страна, в рамките на които искаме да чуем проблемите и вижданията на икономически активните представители на големия, средния и малкия бизнес. Стратегии, политики и промени ще се правят съгласувано с тях”, обяви в Хасково министър Драгомир Стойнев. Той е на посещение в Хасково и Димитровград, където проведе редица срещи с представители на местния бизнес. Там министър Стойнев се срещна с ръководствата и служителите на фирми от хранително-вкусовата промишленост, производство на машини и съоръжения, текстилната и химическата промишленост. „По време на всички разговори бе изразена принципна подкрепа за политиката на правителството и желание за стабилност и избягване на нов период на политическо безвремие”, заяви министър Стойнев.

Драгомир Стойнев сподели и плановете за провеждане на нова външноикономическа политика. Тя трябва да е резултат от анализ, който да открие нови бързоразвиващи се пазари и да оцени потенциала на българските производители.

„Безвремие и инерцията във външноикономическа политика трябва да бъдат преодолен и държавата да помогне за отваряне на врата за българска продукция към перспективни пазари. Имаме единомислие с Министерство на външните работи в тази посока”, заяви министър Стойнев. Той подчерта потенциала и възможностите на страните от Ообщността на независимите държави. Важен партньор могат да бъдат и съседните балканските страни, смята още министър Стойнев.

„Образование и препитание – от това се нуждаят българите” заяви Стойнев. Той сподели, че по време на всички срещи бизнесът е изтъквал като основен въпроса с липсата на квалифицирана работна ръка. „Инвестицията в образование е инвестиция в икономиката и в дългосрочен план - в заетост. Затова аз ще поддържам пред колегите си в Министерски съвет предложението за разглеждане на образованието като стратегически сектор и съответно насочване на по-големи бюджетни средства, включително и за реформирането му”, заяви министър Стойнев. Предстои подписване на съвместно споразумение между Министерство на икономиката и енергетиката, Министерство на образованието и науката и Министерство на труда и социалната политика за подготовка на кадри, които да отговарят на нуждите на българския бизнес – инженери, шлосери, технически специалисти и др. С тази реформа се цели учениците да се обучават и на занаят. Идеята ще бъде реализирана съвместно с представители на бизнеса, които изразиха готовност да съдействат и да обучават нужните им специалисти, като след това наемат и на работа, обяви още министър Стойнев.

✓ НОИ иска пенсионната възраст да расте с продължителността на живота

Обсъжда се възможност годините за излизане в пенсия да се обвържат с продължителността на живота, обяви вчера управителят на НОИ Бисер Петков пред Нова тв. Вариантите според него са два - да се отчита продължителността за минал период или да се гледа прогнозата за предстоящата продължителност на живот. Според Петков хората имат право да правят своите разчети кога да се пенсионира и подобен подход ще им даде тази възможност.

Идеята не е нова и е дебатирана още при реформата през 2000 г., но засега никое управление не е посмяло да я приложи, тъй като на практика това означава постоянно увеличение на пенсионната възраст. "Всичко е на етап обсъждане в Консултативния съвет и няма нищо конкретно. Но аз отдавна съм казал, че това е начинът пенсионната система да спре да зависи от политическите решения на управляващите и да стане по-предвидима, като даде възможност на хората да си правят сметката", коментира за "Сега" социалният министър Хасан Адемов.

Един от най-добрите ни социални експерти Йордан Христосков, който е бивш управител на НОИ, също отдавна лансира обвързване на пенсионната възраст и продължителността на живота като задължително условие за предвидимост на системата. Според него трябва да се следи три години колко ще живеят хората и в следващите три пенсионната възраст да се увеличи с толкова. По данни на НСИ очакваната продължителност на живота за периода 2007-2009 г. е била 73 г. и 5 месеца, а за 2010-2012 г. вече е 74 г. По сега действащото законодателство възрастта се увеличава с по 4 месеца на година до 2020 г.

Не е ясно дали ако се направи подобна връзка, годините за пенсия ще се изчисляват отделно за мъжете и за жените. Жените живеят много по-дълго от мъжете, а се пенсионира по-рано. Европейската комисия и повечето социални експерти у нас настояват пенсионната възраст да се изравни за двата пола. Нито едно правителство обаче не е посмяло да го направи.

БСП вероятно ще застане и сега твърдо против идеята за по-дълъг трудов стаж. В парламента вече е внесен техен законопроект, който трябва да спре увеличението на възрастта за пенсия и на изискуемия стаж. Това е предизборно обещание на червените и те дадоха да се разбере, че нямат намерение да се отказват от него, независимо от цената и критиките от Брюксел.

Шефът на НОИ Бисер Петков призна, че рестриктивната мярка от средата на 2010 г., с която първите три дни болнични се прехвърлиха на работодателите, за да се спестят пари от общественото осигуряване, вече не дава резултат. За първото полугодие на годината са изплатени с 20 млн. лв. повече за болнични от плана. Броят им расте както през 2012 г., така и

през тази година. "Безспорно един от факторите е повишаване на заболяемостта на населението", твърди Петков. Според него друга причина може да са и продължаващите опити на работодатели с проблеми да принуждават служителите си да вземат болнични. Петков твърди, че анализи на НОИ показват по-голям брой болнични във фирми с икономически проблеми.

Ръстът на болничните обаче има и обективно обяснение. От 2012 г. болничните за грип са пет дни вместо три, което означава, че два дни от тях вече влизат в статистиката на НОИ. По-дългите болнични пък могат да се обяснят с факта, че много хора вече ходят на лекар чак когато състоянието им се усложни, тъй като от работодателя се получават по-малко пари за първите три дни - само 70% от надницата. Не може да се каже и че бизнесът "разболява" нарочно служителите си, тъй като според справка на НОИ сериозно е нараснал и броят на триденните болнични от 360 600 през 2010 г., когато е въведена мярката, до 426 000 през 2012 г. А това може да се обясни единствено с повишена заболяемост на населението.

БЪРКОТИЯ

Бисер Петков отрече, че НОИ подготвя нормативни промени за облекчаване на условията за изчисляване на размера на обезщетението за майчинство, като се намали периодът на дохода, от който то се изчислява. Осигурителният институт е подготвил само анализи, които показват, че след като обезщетението започва да се изчислява върху дохода за 18 месеца назад вместо за 12, размерът е паднал драстично. Сметките тогава показаха, че майките вземат около 50 лв. по-малко на месец. Но второто увеличение на 24 месеца не е дало сериозен ефект. На практика това означава, че повторното затягане на условията е било ненужно.